

PARTIJ VOOR DE DIEREN

ROTTERDAM

NATUURLIJK

Inleiding

Al 38 jaar woon ik in Rotterdam en voel ik me thuis in deze mooie stad. Elke ochtend kijk ik op een app die de luchtkwaliteit meet in Rotterdam. Nog nooit heb ik de melding ‘Goed’ of ‘Voldoende’ gezien en ik realiseer me dat ik samen met alle Rotterdammers elke dag ongezonde lucht inadem. Ik hoop dat op een dag de melding GOED verschijnt en wij allemaal schone lucht inademen.

Want schone lucht is een recht voor iedereen. Waarom staan we toe dat onze lucht vervuild wordt? Onze wateren niet schoon zijn? Dat bossen worden gekapt. Dat dieren geen rechten hebben. Dat sommige mensen om afkomst of uiterlijk niet mee mogen doen.

De Partij voor de Dieren durft belangrijke keuzes te maken. Wij willen klimaatverandering tegengaan. Wij willen rechten geven aan alle kwetsbaren: onze kostbare natuur, dieren en mensen. We willen dat alle Rotterdammers een goed en rechtvaardig leven kunnen leiden. De Partij voor de Dieren zet alles op alles voor een beter leven voor al wat leeft, bloeit en groeit in Rotterdam.

Samen met een sterk team gaat Partij voor de Dieren vol groene moed de komende raadsperiode aan de slag voor Rotterdam. We zullen ons op elk moment inzetten voor rechtvaardigheid, compassie en liefde. We komen op voor de rechten van dieren, voor meer natuurrijkdom, voor schone lucht en voor gelijkwaardigheid.

Voor een stad die ademt, leeft en liefheeft — voor dier, natuur, milieu en mens. Dat is Partij voor de Dieren. **Natuurlijk.**

Pinar Coşkun
Lijsttrekker Partij voor de Dieren Rotterdam
namens team Rotterdam

1

EEN LEEFBARE AARDE

Klimaat, biodiversiteit en energie

We leven op een prachtige planeet die ons alles biedt wat we nodig hebben. Toch maken vervuiling, het verdwijnen van natuur en het gebruik van gif de Aarde steeds onleefbaarder voor mens én dier. We staan voor een klimaat- en natuurcrisis die we nú moeten stoppen.

En dat kan! In Rotterdam werken we samen met inwoners, organisaties en ondernemers aan meer natuur, gezonde lucht, schoon water en veilige, schone wijken. De grootste vervuilers laten we meer betalen, terwijl we mensen met een lager inkomen helpen om duurzame keuzes te maken. Energiebesparing staat daarbij voorop, aangevuld met manieren om energie duurzaam op te wekken.

Zo bouwen we samen aan een groene, eerlijke en sociale toekomst, voor álle inwoners van Rotterdam!

- De gevolgen van klimaatverandering zijn steeds duidelijker te zien in Rotterdam. We hebben geen tijd te verliezen. Daarom moet Rotterdam zo snel mogelijk klimaatneutraal worden, het liefst al in 2030.
- De gemeente beschermt bestaande bomen, zoals in de Esch en het Kralingse Bos. Er worden ook extra bomen geplant, bij voorkeur als stadsbossen, zodat ze langdurig CO₂ kunnen opnemen.
- Bewoners krijgen een duidelijke stem bij nieuwe plannen. De gemeente let daarbij goed op de belangen van natuur, dieren, biodiversiteit en het klimaat.
- Veel Rotterdammers hebben moeite om hun energierekening te betalen. Ze hebben vaak te weinig geld om hun huis te verduurzamen. De gemeente helpt deze inwoners, zowel in de sociale huur als in de vrije sector.
- Zonnepanelen en groen worden standaard op daken, gevels, geluidswallen en boven parkeerplaatsen. Doen bewoners, bedrijven of woningcorporaties dit niet zelf, dan investeert de gemeente samen met lokale energiecoöperaties of een gemeentelijk energiebedrijf.
- Nieuwe gebouwen wekken meer energie op dan ze gebruiken.
- Er komt geen kerncentrale in Rotterdam. Kernenergie is duur, levert gevaarlijk afval op en duurt te lang om te bouwen. We hebben nú oplossingen nodig voor de klimaatcrisis.
- Het elektriciteitsnet raakt overbelast. Rotterdam helpt om het netwerk te versterken en zorgt dat er zo min mogelijk groen verdwijnt bij het aanleggen van nieuwe stroomstations.
- De gemeente stapt volledig af van fossiele brandstoffen en is tegen het winnen van fossiele energie, zoals schaliegas, binnen de gemeentegrenzen.
- De gemeente verkleint elk jaar haar ecologische voetafdruk. Ze gebruikt minder energie, stimuleert de eiwittransitie en maakt plantaardig eten de norm.

2

DIEREN ZIJN ONZE MEDEBEWONERS

Dierenrechten en dierenwelzijn

In Rotterdam leven meer dieren dan mensen, maar bij nieuwe plannen worden ze vaak vergeten. Dieren hebben ook recht op een fijne plek, om zich natuurlijk te kunnen gedragen en met respect behandeld te worden.

Daarom wil de Partij voor de Dieren een wethouder voor Dierenrechten & Dierenwelzijn. Rotterdam moet álle dieren beter beschermen: huisdieren, landbouwdieren en ook wilde dieren die ziek of gewond raken. We stoppen met de visserij en met het gebruik en doden van dieren voor vermaak, traditie of mode.

Zo geven we ook de dieren in Rotterdam eindelijk de stem die ze verdienen.

- Dierenrechten en dierenwelzijn horen standaard mee te tellen in alle plannen van de gemeente: van bouwen tot zorg, van geldzaken tot onderwijs.
- Het overleg tussen burgemeester, Openbaar Ministerie en politie gaat standaard ook over dierenrechten, natuur en milieu, zodat er goed toezicht en handhaving is.
- Bedrijven en instellingen die proefdieren gebruiken, worden aangemoedigd om over te stappen op proefdiervrije methoden.
- De Floating Farm verdwijnt. Koeien horen op het land, niet op het water.
- Hengelen wordt verboden in wateren van de gemeente. Zolang dat nog niet zo is, komen er hengelvrije zones en wordt extra aandacht besteed aan het welzijn van vissen.
- Oevers worden zo veel mogelijk natuurlijk ingericht. Waar dat niet kan, komen hulpmiddelen zoals trapjes, vlonders of touwen, zodat dieren die in het water vallen weer op de kant kunnen komen.
- Mensen met een laag inkomen krijgen hulp bij noodzakelijke dierenartskosten, bijvoorbeeld voor castratie of chippen. De gemeente ondersteunt ook initiatieven zoals een dierenvoedselbank en opvang voor huisdieren van mensen die tijdelijk niet voor hun dier kunnen zorgen.
- Er komen genoeg veilige uitlaatplekken en losloopgebieden voor honden. Daarbij wordt rekening gehouden met de natuur. Op plekken waar honden schade kunnen veroorzaken aan wilde dieren, komen geen losloopgebieden.
- De gemeente organiseert, betaalt of helpt niet mee aan evenementen met levende dieren.
- Dieronvriendelijk vermaak in de openbare ruimte, zoals papegaaishows op de Hoogstraat, wordt verboden.

3

KIES VOOR GROEN

Natuur en biodiversiteit

Natuur is van levensbelang. De mens neemt heel veel ruimte in door gebouwen, industrie, en wegen. Hierdoor is er steeds minder ruimte voor dieren, planten en bomen in Rotterdam.

Zonder natuur kunnen we niet leven. Daarom wil de Partij voor de Dieren meer bomen, struiken, bloemen en planten. Gifvrij en goed voor de biodiversiteit. Het moet weer gonzen van de bijen, vlinders en libellen. Bomenkap en onnodig maaien moet stoppen, de natuur moet de ruimte krijgen om te groeien en te bloeien.

Groen is de basis voor een gezond, gelukkig en toekomstbestendig Rotterdam.

- We zorgen voor meer natuur in en rond Rotterdam. Groene gebieden in de stad worden beter verbonden met het groen buiten de stad. Het concept van Rotterdam als Nationaal Park wordt gerealiseerd.
- In of vlak bij natuurgebieden komen geen storende activiteiten, zoals evenementen.
- De gemeente gebruikt alleen inheemse, sterke en biologische planten, bloemen en zaden die goed zijn voor de biodiversiteit. Op elke plek zorgt Rotterdam voor een gevarieerde mix van soorten.
- Kappen met kappen! De regels voor het kappen van bomen worden veel strenger. Voor elke boom die verdwijnt, moet een nieuwe worden geplant. Illegaal kappen wordt bestraft. Bestaande bomen krijgen de ruimte en verzorging die ze nodig hebben om oud te worden.
- Het natuurgebied in Polder de Esch blijft behouden.
- Volkstuinen blijven! Volkstuinen, voedselbossen en wijktuinen op gemeentegrond worden ondersteund om gifvrij te worden en gebruiken geen kunstmest.
- De gemeente maakt een (stads)landbouwvisie voor de Omgevingsvisie. De landbouw is plantaardig, biologisch en goed voor bodem en omgeving.
- Rotterdam zet zich volop in om ons water schoon te houden en de Europese afspraken voor waterkwaliteit in 2027 te halen (de Kaderrichtlijn Water).
- Overbodige verharding, zoals brede trottoirs of betegelde pleinen, wordt vervangen door inheems en biodivers groen.
- Verharde parkeerplaatsen worden omgevormd tot groene parkeerplaatsen, bijvoorbeeld met grasbetontegels.

4

DE ECONOMIE IN EVENWICHT

Economie, werk, inkomen en bestaanszekerheid

Economische groei is niet de oplossing, maar juist het probleem. Het is nú tijd voor een ander economisch systeem. Geld verdienen ten koste van dieren, natuur en andere mensen moet stoppen. De Partij voor de Dieren kiest voor een schone, eerlijke, duurzame en lokale economie voor alle mensen én dieren waarmee we samenleven.

Een circulaire economie waarin ecocide (schade aan de natuur) en milieuvervuiling worden gestopt. We zuinig omgaan met grondstoffen. En overstappen van een wegwerpeconomie naar een kringlooeconomie, zonder afval! Dus voor vervuilende bedrijven en reclames is geen ruimte meer in Rotterdam.

In Rotterdam gaan we voor welzijn boven winst, en een economie binnen de grenzen van onze planeet

- Rotterdam meet welvaart niet meer aan economische groei, maar aan brede welvaart: een schoon milieu, gezondheid, welzijn, balans tussen werk en privé, wonen, veiligheid, onderwijs en goede banen.
- De gemeente gebruikt haar invloed bij het Havenbedrijf, de RET en Schiphol om maatschappelijk verantwoord ondernemen te stimuleren, met aandacht voor klimaat, circulariteit en inclusiviteit.
- Rotterdam wil meer circulaire ambachtscentra zoals de HER. In zo'n centrum komen milieustraat, kringloop en reparatie samen. Eerst wordt gekeken wat nog hergebruikt of gerepareerd kan worden. Wat echt niet meer kan, wordt zo goed mogelijk gerecycled.
- Totdat er helemaal geen reclame meer in de openbare ruimte is, verdwijnen in elk geval reclames voor dierlijke producten, fossiele energie, gokken en alcohol. Er komt ook een belasting op reclame.
- Evenementen zoals CHIO met dieren worden ontmoedigd. De gemeente wil deze helemaal verbieden zodra dat wettelijk mogelijk is.

5

WONEN IS EEN BASISRECHT

Wonen en bouwen

Een goede woning is een basisrecht voor iedereen. De huidige wooncrisis is het gevolg van jarenlange verkeerde politieke keuzes. De Partij voor de Dieren wil het tekort aan woningen duurzaam oplossen. Rotterdam volbouwen is niet de oplossing; dat maakt de gemeente onleefbaar. Wij willen de beschikbare ruimte en woningen eerlijk en betaalbaar verdelen.

We maken ruimte voor extra woningen door de vee-industrie te laten krimpen. Die neemt nu de helft van ons land in beslag. Op die plekken kunnen we nieuwe woningen bouwen en natuur aanleggen. Woningen die betaalbaar zijn en voor iedereen: starters, senioren, alleenwonenden of mensen in alternatieve woonvormen. Minimaal 40% van de huurwoningen moet sociale huur worden. De woningen die we bouwen zijn klimaatneutraal, circulair en natuurinclusief.

- De kades van de Waalhaven veranderen van bedrijventerrein in een groene woonwijk. Oude fabriekspanden die belangrijk zijn voor de geschiedenis blijven behouden.
- Het terrein van Rotterdam The Hague Airport wordt een woonwijk met een groot park en natuur: Stadskwartier Noorderbos.
- Iedereen heeft recht op een passende woning. De gemeente let extra op huisvesting voor kwetsbare groepen en richt een fonds op om woningen beter toegankelijk te maken.
- De gemeente pakt misstanden rond woningen strenger aan, zoals slecht onderhoud, illegale bouw en woonoverlast. Hiervoor komt een speciale Pandbrigade, zoals in Den Haag.
- Slapen is een basisbehoefte. Niemand mag gedwongen buiten slapen. Mensen met een huisdier zijn welkom in de dak- en thuislozenopvang. De opvang voor mensen met dieren wordt uitgebreid. Als dit niet lukt, zorgt de gemeente voor opvang van de dieren.

6

INCLUSIEF, RECHTVAARDIG EN SOLIDAIR

Iedereen doet ertoe

De Partij voor de Dieren wil bouwen aan een samenleving waarin iedereen zich welkom en thuis voelt. In Rotterdam is dat helaas niet altijd zo. Te veel mensen hebben het gevoel dat ze er niet bij horen. Vaak wordt de schuld van problemen bij een ander gelegd: mensen en groepen die het toch al lastig hebben. Ze krijgen te maken met vooroordelen, uitsluiting en geweld; bijvoorbeeld vluchtelingen of transpersonen. Dat is onacceptabel!

Racisme en discriminatie - zichtbaar of onzichtbaar - mogen geen plek hebben in Rotterdam. De Partij voor de Dieren staat voor een inclusieve gemeente waarin iedereen kan meedoen, ongeacht gender, leeftijd, achtergrond, seksuele voorkeur, beperking, chronische ziekte, neurodivergentie of financiële situatie. In Rotterdam gaat de kern zijn: ‘Beslis niet over ons, maar met ons.’

- Rotterdam pakt alle vormen van racisme en discriminatie aan, zoals antisemitisme, moslimhaat, homofobie en transfobie. Er komt een uitgebreid Actieplan Samenleven met duidelijke doelen en budget om racisme en discriminatie te stoppen.
- De gemeente steunt en helpt bij belangrijke feest- en herdenkingsdagen voor inwoners, zoals Suikerfeest, Jom Kipoer, Holi en Keti Koti.
- Vluchtelingen krijgen een Rotterdampas, zodat zij gebruik kunnen maken van voorzieningen en mee kunnen doen in de stad.
- Rotterdam is een stad waar iedereen menswaardig wordt behandeld, ook mensen zonder verblijfsvergunning. Zij hebben recht op veilige huisvesting, bescherming tegen onrechtmatige uitzetting en op respect voor hun mensenrechten.
- De gemeente gebruikt begrijpelijke taal: meestal op B1-niveau en, als dat beter werkt, op A2-niveau. Als het nodig is, communiceert de gemeente ook in andere talen.

7

SCHOON VERKEER

Mobiliteit en bereikbaarheid

Onze gemeente kan zoveel schoner, mooier en gezonder als we ons anders gaan verplaatsen. Daarom willen wij rechtvaardige straten: de auto is niet langer de baas, er komt meer ruimte voor voetgangers, fietsers en het openbaar vervoer. Waar nu nog auto's geparkeerd staan, kan groen groeien en bloeien en kunnen kinderen veilig spelen.

Zo zorgen we voor een rechtvaardige straat met een groene, veilige omgeving voor mensen en dieren en gezonde lucht.

Rotterdam kiest voor meer schoon openbaar vervoer, dat we gratis maken voor mensen die dat nodig hebben

- Rotterdam wil een autovrije binnenstad.
Bewoners kunnen parkeren aan de rand van het centrum. Bezoekers worden aangemoedigd om met de fiets of het openbaar vervoer te komen.
- Vervuilend verkeer wordt geweerd.
De milieuzone wordt uitgebreid naar de hele stad. In het centrum blijft een zero-emissiezone gelden voor bedrijfsverkeer.
- De geplande brug tussen Kralingen en IJsselmonde komt er niet. In plaats daarvan komt er een nieuwe metrolijn tussen Kralingse Zoom en Zuidplein.
- Straten worden veiliger gemaakt voor fietsers en voetgangers, bijvoorbeeld de Zaagmolenstraat, Zwart Janstraat, Benthuizerstraat, Bergweg, Schieweg en Schiekade.
- De gemeente verbetert de kwaliteit van de regiotaxi en het leerlingenvervoer. Er komt meer maatwerk, duidelijke afspraken over stiptheid, en in het doelgroepenvervoer mogen mensen hun huisdier meenemen.

8

GEZOND EN VEILIG IN ROTTERDAM

Gezondheid, zorg en veiligheid

Iedereen wil een gezond leven. Dat begint met een leefomgeving die uitnodigt om naar buiten te gaan, te bewegen en gezond te eten.

De Partij voor de Dieren kiest voor preventie: voorkomen is beter dan genezen, zowel bij ziekten als bij criminaliteit. Gezonde, biologische plantaardige voeding moet betaalbaar en toegankelijk zijn. Meer groen verlaagt stress en zorgt voor schone lucht. Zorg moet beschikbaar zijn voor iedereen, zonder lange wachtlijsten en passend bij ieders situatie. Gezondheid gaat ook over mentaal welzijn.

Een sociale, veilige en ontspannen samenleving waarin iedereen zichzelf mag zijn is belangrijk. Rotterdam pakt seksueel overschrijdend gedrag en femicide hard aan. Net als andere vormen van geweld. En ook dieren verdienen bescherming. In Rotterdam heeft dierenmishandeling geen plek.

- Iedereen heeft recht op schone lucht. De Partij voor de Dieren wil dat Rotterdam een plan maakt om de lucht zo schoon te houden dat het ruim voldoet aan de normen van de Wereldgezondheidsorganisatie.
- Het armoedebeleid maakt gezonde keuzes makkelijker. Zo investeert de gemeente in moestuinen om verse groenten en fruit te leveren aan de voedselbanken.
- Er komt een transkliniek in Rotterdam. Huisartsen worden beter begeleid voor het verzorgen van transzorg.
- Veel (jonge) mensen hebben psychische problemen door de klimaatcrisis, woningcrisis en druk om te presteren. We zorgen voor genoeg toegankelijke psychische hulp via sociale teams en goede samenwerking tussen organisaties. De gemeente vraagt, samen met andere gemeenten, om meer geld voor jeugd-ggz.
- Sportkantines worden gestimuleerd om gezond en plantaardig eten en drinken aan te bieden

9

EEN LEVEN LANG LEREN

Onderwijs en cultuur

Goed onderwijs is de basis van een vrije en eerlijke samenleving. Het leert kinderen kritisch denken en bewust omgaan met natuur, klimaat en dieren. Maar niet ieder kind in Rotterdam krijgt nu dezelfde kansen. De Partij voor de Dieren wil daarom meer geld naar onderwijs. Scholen krijgen groene, duurzame gebouwen en schoolpleinen. Onderwijs moet niet alleen gaan om cijfers, maar ook om sociale, creatieve en emotionele ontwikkeling.

Iedereen die dat wil, moet een leven lang kunnen leren. Ook kunst en cultuur horen daarbij. Ze maken ons creatief, kritisch en geven nieuwe ideeën. Kunst kan ontroeren, laten nadenken en zorgen voor verandering. Daarom steunen we een sterke cultuursector met eerlijke beloning voor makers, ruimte voor amateurs om zich te ontwikkelen en een divers aanbod voor bezoekers.

- Alle peuters kunnen naar betaalbare voorschoolse opvang.
- Alle kinderen krijgen seksuele en relationele vorming, passend bij hun leeftijd. Dit helpt bij gezondheid, gelijkwaardigheid, zelfvertrouwen en voorkomt seksueel misbruik. De gemeente investeert hierin op school en daarbuiten.
- Veel problemen, zoals slechte omgang met dieren, geweld en vandalisme, komen door een gebrek aan empathie. De gemeente ondersteunt programma's die kinderen leren compassie te hebben.
- Het budget voor kunst, cultuur en erfgoed gaat structureel omhoog. Nieuwe kunst in de openbare ruimte komt van regionale kunstenaars. Bestaande kunst wordt beter zichtbaar gemaakt, bijvoorbeeld via wandelingen of apps.
- Musea zijn minimaal één dag per week gratis voor inwoners. Musea en kunstenaars spelen een grotere rol in het creatief houden van de nieuwe generatie.

10

SAMEN, EERLIJK EN OPEN

Democratie, bestuur, digitalisering en privacy

De lokale overheid moet betrouwbaar zijn. Rotterdam is geen bedrijf en inwoners zijn geen klanten. Onze inwoners moeten kunnen meedenken en meebeslissen over hun stad, dorp of buurt. De gemeente neemt hun mening serieus en beslist open en transparant. Privacy en zeggenschap over eigen gegevens worden goed beschermd.

Samenleven betekent ook oog hebben voor de wereld om ons heen. Oorlog en conflicten ver weg hebben invloed hier. Soms leidt dat tot spanningen tussen inwoners. De gemeente moet dit voorkomen en heeft de plicht om tegen onrecht op te staan.

Iedereen moet zijn stem kunnen laten horen.

De Partij voor de Dieren staat voor het demonstratierecht.
Vreedzame demonstraties worden in Rotterdam ruim ondersteund.

- Door het landelijke wanbeleid krijgen gemeenten vanaf 2026 te weinig geld. Rotterdam blijft zorgen voor kwetsbare mensen, dieren en natuur. De gemeente steunt organisaties zoals Zwerfkatten Rijnmond, Vogelklas Karel Schot, Rotterdams Milieu Centrum en Groen010. Samen met andere gemeenten zoekt Rotterdam naar oplossingen.
- De Rotterdamse haven wordt geen doorgang voor militaire goederen van landen die mensenrechten schenden.
- Rotterdam erkent dat Palestina een onafhankelijke staat is en roept de landelijke overheid op hetzelfde te doen.
- De gemeente mag alleen data verzamelen als dat nodig is, met toestemming en een duidelijk doel. Als het doel wegvalt, wordt de data meteen verwijderd.
- De gemeente ondertekent het manifest Demonstratierecht van Amnesty International en volgt de adviezen.

**SAMEN ZORGEN WE VOOR
EEN ANDER POLITIEK KLIMAAT.
STEM 18 MAART**

**PARTIJ
VOOR DE
DIEREN**

ROTTERDAM

NATUURLIJK